

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Топтағы қақтығыстардың пайда болуына әсер ететін факторлар

ЖАРИЯЛАНДЫ
08.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/171708/>

I. Кіріспе

Қазіргі заманғы ұйымдар мен әлеуметтік топтардың дамуы барысында адамдар арасындағы қарым-қатынаста қақтығыстардың пайда болуы қалыпты құбылысқа айналды. Қақтығыстар – бұл текетірес пен пікір қайшылығы туындайтын жағдайлар, олар жеке тұлғалар мен топтар арасындағы қатынастардың күрделенуіне әкелуі мүмкін. Әртүрлі көзқарастар, мінез-құлық және мүдделердің бір-бірімен тоғысуы топ ішінде қақтығыстардың туындауына алып келуі мүмкін. Қақтығыстардың пайда болуының себептерін түсіну – оларды шешудің тиімді жолдарын табуға негіз болады. Бұл мақалада топ ішіндегі қақтығыстардың негізгі факторлары қарастырылады.

II. Негізгі бөлім

Топтағы қақтығыстардың пайда болуына әсер ететін негізгі факторлар:

1. Жеке тұлғалық ерекшеліктердің қайшылығы

Әр қызметкердің мінезі, темпераменті, құндылықтары және мақсаттары әртүрлі. Біреу жылдам шешім қабылдауға бейім болса, басқалары мұқият талдауға уақыт бөлуді жөн көруі мүмкін.

2. Ресурстардың шектеулігі

Ұжымдағы ресурстар (уақыт, қаржы, жабдықтар) шектеулі болған кезде оларды бөлу мәселесі жиі туындайды. Әділетсіздік сезімі немесе басымдықтардың дұрыс анықталмауы қызметкерлер арасында түсінбеушілікке алып келеді.

3. Мақсаттардың сәйкес келмеуі

Бір ұжым мүшесі өз мүддесін көздесе, екіншісі жалпы командалық мақсатқа басымдық беруі мүмкін. Мұндай жағдайда ұйым ішіндегі әртүрлі бөлімдер немесе жеке тұлғалар арасында мүдде қайшылығы туындайды.

4. Коммуникацияның жеткіліксіздігі

Ақпаратты дұрыс жеткізбеу, тапсырмаларды түсінбеу немесе жеткілікті диалогтың болмауы қателіктер мен жанжалдарға әкеледі. Сонымен қатар, кері байланыстың

жоқтығы да түсінбеушілікке себеп болады.

5. Мәдени және психологиялық айырмашылықтар

Әртүрлі мәдениет өкілдері немесе әртүрлі тәрбиелік көзқарастары бар адамдар бір ұжымда жұмыс істегенде, олар жұмысты орындау тәсілдерінде айырмашылықтарға тап болуы мүмкін. Бұған қоса, эмоциялық тұрақсыздық немесе жұмыс стрессі қақтығыстарды күшейтеді.

Топаралық қақтығыстарды шешудің ең тиімді жолдары:

1. Коммуникацияны жақсарту

Ұжымдағы ашық және түсінікті қарым-қатынас – қақтығыстарды болдырмаудың ең тиімді тәсілі. Барлық мүдделі тараптар арасында ақпарат алмасуды оңтайландыру, сұрақтарға нақты жауап беру және кері байланыс орнату маңызды.

2. Рөлдерді нақты анықтау

Әр қызметкердің жауапкершілігі мен міндеттерін айқындау арқылы рөлдік қайшылықтарды жоюға болады. Бұл топ ішінде өзара түсіністік пен сенімділікті арттырады.

3. Мақсаттарды үйлестіру және біріздендіру

Командалық жұмыс тиімді болу үшін ұйым басшылығы жалпы мақсаттарды анықтап, оларды барлық қызметкерлерге жеткізуі тиіс. Әрбір бөлімнің немесе жеке тұлғаның жеке мақсаттары жалпы мақсатқа сәйкес болуы қажет.

4. Медиация және келіссөздер

Қақтығыс жағдайында медиатордың немесе тәуелсіз ара ағайынның көмегіне жүгіну тиімді. Бұл әдіс эмоцияларды басқарып, екі тараптың да мүдделерін ескеретін шешім табуға көмектеседі.

5. Оқыту және эмоционалдық интеллектті дамыту

Қызметкерлердің жанжалды жағдайларды басқару қабілетін жетілдіру үшін арнайы тренингтер ұйымдастыру керек. Сондай-ақ, эмоцияларды басқару және әріптестердің сезімдерін түсіну дағдыларын дамыту ұжымның үйлесімділігіне оң әсер етеді.

III. Қорытынды

Қорытындылай келе, қақтығыстардың пайда болуына әсер ететін факторларды түсіну және оларды тиімді басқару ұжымның табысты қызметінің маңызды бөлігі болып табылады. Коммуникацияны жақсарту, рөлдерді нақты анықтау, мақсаттарды үйлестіру және оқыту сияқты әдістер қақтығыстарды азайтуға және ұжымдағы жұмыс сапасын арттыруға көмектеседі. Әрбір ұйым қақтығыстарды басқару арқылы өзінің стратегиялық мақсатына тиімді жетуі мүмкін. Қақтығыстарды болдырмау немесе оларды басқару арқылы топ мүшелері арасындағы қарым-қатынасты жақсартуға, сенімділікті нығайтуға және жалпы жұмыс тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді. Сондықтан ұйымдар мен

топтар қақтығыстардың себептерін дұрыс анықтап, алдын алу және шешу шараларын қолдануға назар аударуы керек.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті

Жетекші: Авсыдыкова Құралай

Әлеуметтану, Курманалина Жанерке

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.